

לא חתם ולא פחות, כי את גדולי אמר ה' צבאות" (לכריה ד') - לא כוחו וצונו ידיו צפה לי את החזן מלה

נח
פ' אצילוי נשמת

תשפ"ה עילוי אושף חזשות

הפטרה: השמים כסאי

חזשיון

חודש טוב ומבורך

העלון לעילוי נשמת הסבא היקר אליהו שלם בן מזל ואברהם ת. נ. צ. ב. ה

"וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר" [ו, יד]

סיפר הרה"ג ר' שלמה לוינשטיין שליט"א: על הרב עזריאל הילדסהימר זצ"ל, רבה של היהדות הנאמנה בגרמניה, שהיה משומרי גחלת היהדות הנאמנה מסופר שפעם נאלץ להגיע לבית תפילה רפורמי, והרבאי בדיוק היה באמצע ה'דרשה'. לאחר שסים את דברי ההבל שלו פנה הגבאי אל האורח הנכבד ושאל: 'נו, מה כבודו אומר על הרב שלנו?' אמר ר' עזריאל: 'הרב שלכם תרץ לי קשיה בספר קהלת, קושיה שאני מתקשה בה כבר שנים רבות!'... אורו פניו של הגבאי: 'עד כדי כך?! נו, נשמע מה הייתה הקשיה!' הסביר ר' עזריאל: "תראה, הרי בפרק ג' בספר קהלת כתובים כל ה'עתים': "עת ללדת ועת למות, עת לטעת ועת לעקר נטוע, עת להרג ועת לרפא, עת לפרץ ועת לבנות" וכו'. ולכל דבר והיפוכו יש אמצע - לא כך ולא כך, כגון: "עת ללדת ועת למות", האמצע הוא לא ללדת ולא למות, אלא לחיות את החיים שנקצבו לאדם בעולם. או "עת מלחמה ועת שלום", האמצע הוא לא שלום ולא מלחמה, הפסקת אש. והשאלה היא: מה נעשה עם "עת לחשות ועת לדבר", מה כאן האמצע? מה יש בין דיבור לשתיקה? הרי כשאדם אינו מדבר הוא שותק וכן להפך? וזו הייתה לי קשה במשך שנים, והיום קבלתי תשובה. בדרשתו של רבכם ראיתי שניתן לדבר ולדבר ובעצם לא לומר כלום..." אחר כך לקח אותו הגבאי לסיור מקיף בבית התפילה, והראו לו אותו מבפנים ומבחוץ. בסוף שאל: "ומה אומר הרב כעת?" אמר ר' עזריאל: "ממש תיבת נח!" ושוב הגבאי כבר שמח שמחה יתרה: עד כדי כך, בית התפלה שלהם הוא בבחינת תיבת נח שהצילה מהמבול! עד ששמע את ההסבר: "בית התפלה הוא כמו תיבת נח עליה נאמר...: "מבית ומחוץ בכפר", וגם כאן, הכפירה נראית הן מבפנים והן מבחוץ.

לעילוי נשמת ר' רחמים רובין ז"ל

לעילוי נשמת זוהרה בת רחל ז"ל

לעילוי נשמת לאה חכמון בת מרים,

ת. נ. צ. ב. ה

יורק ומתקמ מפי אצילוי כף האצמיר | מדפיס לזכרון הרבים

לקבלת העלון - elial@eca.gov.il - או 0506255911

בשבך אתה כבן של מלך

פותר לדבר בבית הכנסת רק עם ה' יתברך

מת מלך
כלכות נשיט צדקניות נאכלו ישראל
כתוב ברש"י הקדוש (בראשית
ד' פסוק כב') שנעמה היא
אשת נח, ונעמה היא בת של
למך בן מתושאל. נח היה בן
של למך בן מתושלח - הרי
שנח נולד זמן רב אחרי נעמה
(אשתו), ונח הוליד את בניו
כשהיה בן 500 שנה.. אז יוצא
שנעמה הייתה בת 1400.

קין היה סב סב סבה, שהרי הייתה בת למך, בראשית ד' כ"ב, שהיה בנו של מתושאל, שהיה בנו של מחויאל (מחייאל), שהיה בנו של עירד שהיה בנו של חנוך, שהיה בנו של קין, (בראשית ד י"ז-י"ח). וקין חי אלף שש מאות חמשים ושש שנה, שהרי נולד ביום השישי לבריאת העולם, (ב"ר כ"ב ב'), והאריך ימים עד שנהרג במבול, (קה"ר ו' ג') א', והמבול היה בשנת אלף שש מאות והמשים ושש שנה לבריאת העולם, (ב"ר ל"ח ו') הובא ברש"י (י"א א'). מדרש זה אינו תואם את דברי המדרש התנחומא (בראשית י"א), שקין נהרג על ידי למך כשהיה כבן מאה ושלושים שנה, והובא ברש"י ד' כ"ג. (נראה על פי רש"י (פרק ד' פס' כ"ד ד"ה שבעים) שלכאורה סבר רש"י שקין נהרג במבול. אם כן היו כבר אנשים בעולם שחיו זמן רב כל כך על אף שגם גילו של קין לא מפורש בפסוקים. ב. לדעה אחת במדרש אשתו של נח אכן נקראה בשם "נעמה" והביא את זה רש"י (בראשית פרק ד פסוק כב) שציטטנו כבר בתשובה זו. התרגום יונתן כתב שהיא הייתה "בעלת קינות ושירים" [-היה לה כנראה נפש פיוטית], ובמדרש רבה (בראשית פכ"ג) כתבו שנקראה נעמה על שם שהיו מעשיה נעימים, הרמב"ן (שם) ביאר ש"נתכוונו לומר, שהיה לה שם בדורות ההם כי הייתה צדקת והולידה צדיקים, ולכן יזכירנה הכתוב". [וראה שם ברמב"ן וברבינו בחיי שיש דיעות שהייתה אישה יפה שממנה תעו בני האלוהים וע"ש עוד, ומשום כך רבים מקפידים שלא לקרוא לבנותם בשם 'נעמה'] ג. לפי דעת "רבנן" במדרש רבה בראשית, נעמה המוזכרת כאחות תובל - קין אינה אשתו של נח, אלא הייתה עוד אישה בשם זה והיא הייתה אשת נח, ובילקוט מעם לועז הובא שאשת נח הייתה בתו או נכדתו של מתושלח.

הרב ניסים פרץ
צדוק"ל
העלונים לעילוי נשמת
הצדקת לאה ז"ל בת רזל

הרב ניסים פרץ זצ"ל
צדיק תמים

בפרשת נח ישנם שני דורות שחטאו לקדוש ברוך הוא – דור המבול ודור הפלגה. מה היה חטא דור הפלגה ומה הפשע בבניית מגדל בבל. נח חי בשני דורות אלו. במה בא לידי ביטוי הצידקות שלו בשני דורות אלו. מה ההבדל בין צדיק לתמים. מדוע נולד נח מהול. מדוע נולדים בני אדם עם עורלה ומה סוד העורלה. מה פועלות המילה, הפריעה ומציצת הדם ומה התיקון הנעשה בזה. החשיבות בקירוב רחוקים והנחת שנעשה מזה לקדוש ברוך הוא. תעשה מה שאתה יודע, מה שאתה מבין. אתה רואה יהודי – תחבק אותו, תנשק אותו. תן לו, תקנה אותו אפילו בממון. מה אתה לא קונה אתרוג? לא עולה לך ממון? היהודי זה אתרוג מהודר של הקב"ה, תוציא לו את החזונית, תוציא לו את כל הבלאטלאך, ותעשה אותו מהודר. תקנה אותו, תביא אותו לקב"ה. כמה, כמה חשוב בדור שלנו, כשאתה פוגש יהודי, כשאתה נוסע במונית, תדבר אליו דברי... איך אומרים, דרכיה דרכי נועם. תשפוך עליו חן ותחנונים, דבר מילים טובות. תסביר לו, תראה באיזה עולם אנחנו נמצאים וכמה זה חשוב וכמה זה טוב ליהודים שמתקרבים. השם יעזרנו על דבר כבוד שמו, אמן כן יהי רצון.

רבי משה קרמר
נפטר בשנת תמ"ח, הגה"ק רבי
משה קרמר מוילנא. מגאוני וגדולי
דורו והיה בקי בנגלה ונסתר. חתנו
הגאון רבי יוסף מסעלץ פותב
בספרו 'ראש יוסף', שחותנו היה
משלם בכל מיני מעלות וגדולות
בנגלה ובנסתר, וממש השכינה
שורה עליו, ונעשו על ידו מעשים
נפלאים כידוע ומפרסם, והיה מחזיק
ישיבות גדולות.

"כל אדם המענג את השבת, יינתנו לו כל משאלות ליבו."

זיזוף לאליה

נתיבי אור

אוצר מהרב ניסים יגן זצוק"ל

הנה מה שדורש מאיתנו הקב"ה: " והצנע לכת עם אלוקיך" – לא להתפאר במעשים שאנו עושים.

שלושת היסודות הללו הם כל האדם, הם המפתח לחיים מאושרים, שברוב סכלותנו אנו משליכים ובכך גורמים לבית כולו להישרף ולעלות בלהבות. כואב לראות אנשים שמקימים מצוות – אולם בסופו של דבר נכשלים בענייני מידות ומאבדים את כל מה שהשיגו. לפעמים יושבת אישה וגומרת את כל ספר התהילים, אך כשהיא מסיימת היא פותחת את פיה ומדברת בצורה לא ראויה לבעלה.... אישה כזו נקראת 'חסידה שוטה'

"נבקעו כל מעיינות תהום רבה" [ז, יא]

סיפר הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל, ששמע מפי הגאון רבי רפאל אלנקווא זצ"ל, כי פעם הגיע אל רבנו האור החיים הקדוש, יהודי אחד מעשירי סאלי, ישועה שפורטש היה שמו, והתאונן על מקרה מצער אשר קרהו. לא מכבר רכש פרדס גדול מישמעאלי, ושילם עליו טבין ותקילין, כי היו באותו פרדס שני מעיינות מים זכים ומתוקים, והוא סבר שיתעשר ממכרם, אך בקושי חלפו חודשיים ימים, ושני המעיינות יבשו ואין בהם לחלוחית. ביקש האיש את ברכת רבנו כי תשוב הנביעה למעיינות. אדהכי והכי, תוך כדי שהיה יושב במחיצת רבנו, נטל העשיר כד מים שעמד על השולחן, מזג לעצמו כוס מים ושתה לרוויה, אך על שתיית המים לצמא, לא בירך שהכול וגם בורא נפשות לא אמר. נענה רבנו ואמר: אכן נודע הדבר כי מחמת שאינך מברך על שתיית המים, לא לפנייה ולא לאחריה, אינך ראוי לברכת המעיינות. כל עוד והיו ברשות הישמעאלי, לא תבעו המים את עלבונם, אך כאשר זכו ובאו ברשותו של יהודי כשר, שמחו המים כי עומדת להתמלא משאלתם 'אנו רוצים להיות קרובים למלכו של עולם' והלא מקרא מלא דיבר הכתוב, 'ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה', בששון ראשי תיבות 'ב'ברכות 'ש'תים 'ש'הכל 'ו'בורא 'נ'פשות' - אזי יתקיים המשך הפסוק 'ממעייני הישועה'. קיבל האיש על עצמו להקפיד לברך על המים, ואף את עצת רבנו קיבל להעמיד שומר שיפקח על כל יהודי השותה מן המעיינות, שיברך על המים לפני שתייתו ולאחריה, והנה, לאחר 24 שעות, שבה נביעת המים במעיינות... (נר המערבי עמוד קמו)

כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם

הרבי מלובביץ

רבי מנחם מנדל שניאורסון

כאשר התורה מתחילה לספר על נח היא מייד מעניקה לו דברי שבח יוצאי דופן: "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, את האלוקים התהלך נח". חכמינו עמדו על היחס המיוחד שנה מקבל לעומת צדיקים אחרים המוזכרים בתורה, ובפרט שהאבות, שהיו צדיקים גמורים, שעבדו את ה' בכל נפשם, לא זכו לשבחים כאלה. מכאן למדו חכמינו (כפי שרש"י מביא זאת בפירושו) שמטרת השבח היא ללמדנו שני דברים: א) כאשר מזכירים צדיק, יש לדבר בשבח, בבחינת "זכר צדיק לברכה". ב) "ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים". אך עדיין נשאלת השאלה, מדוע לא הזכרו שבחים דומים אצל האבות? אלא שחיייהם של האבות היו בעלי לתיאור נרחב, שמשתרע על כמה וכמה פרשיות בתורה. התורה מספרת על קורותיהם ופועלם, ומתוך זה מובן שהאבות היו בעלי אישיות יוצאת דופן וצדיקים מיוחדים במינם.

ממילא אין צורך לתארם בדברי שבח מפורשים. לעומת זה, נח מוזכר בתורה בקצרה יחסית, ובעיקר בהקשר של מאורע אחד – המבול והמסתעף ממנו. לכן התורה נדרשת לתאר במילים מפורשות את דמותו של נח כצדיק תמים. ועדיין יש להקשות, שגם התנהגותו של נח במבול מתוארת בפרוטרוט, ודיי בה להסיק שנה ציית לכל הוראותיו של הקב"ה – הוא בנה את התיבה על-פי ההנחיות שקיבל, אסף אליה את בעלי-החיים, ותפקד במשך כל תקופת המבול כפי שנצטווה. מדוע יש צורך לציין במפורש שהיה צדיק? אלא שהציית של נח לציווי הקב"ה בעניין למבול יכול להתפרש כדבר שמקורו במניע תועלתני. נח חשש לחייו מפני המבול וביקש להינצל, ולכן מיהר לבנות את התיבה, כפי שנצטווה, כדי שזו תגן עליו ועל משפחתו. זאת ועוד: עצם מילוי ציווי הקב"ה אינו מעשה של לפני משורת הדיון, שראוי לזכות את נח בתואר 'צדיק', אלא זה דבר שהיה חייב לעשותו. לכן התורה מדגישה שנה היה צדיק, ופעל מתוך צדקות ולא לתועלתו. עוד יש להסביר בפשטות, שהסיבה שהתורה שיבחה את נח דווקא היא מפני ש'תורה' מלשון 'הוראה'. כוונתה של התורה אינה לספר את שהתרחש בעבר בלבד, אלא על-ידי הסיפורים האלה להעביר מסר שינחה את האדם בחייו, בכל זמן ובכל מקום. נח הוא הצדיק הראשון המוזכר בתורה, ובהזכרתו התורה מבקשת ללמד את האדם את הכלל שבכל פעם שמזכירים צדיק יש לדבר בשבח, והראיה – שכך התורה עצמה נוהגת בנח. את המסר הזה התורה מלמדת בהודמנות הראשונה שבה מוזכר שמו של צדיק, הלוא הוא נח, ואין צורך לחזור על כך אצל הצדיקים שחיו אחריו. (ליקוטי שיחות)

מחמנים לשיעור תורה מרתק קבוע כל שני ורביעי החל משעה 17:30 עם הרב יהודה בר שלום שליט"א

הדפסת, הפצת, זכית בזיכוי הרבים

חמס על מנהיג

הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל

הסוף של אנשי החמס

אנשי החמס, שמש מעיד עליהם. לוקחים הם בכוח את שאינו שלהם. עושים הם היפך תכליתם, היפך ציווי הבורא. כדי לעמוד במעט על עניינם של אנשים אלו, נזכר בפרשה הקודמת, פרשת בראשית, בה ה' יתברך מצווה אותנו: "ורדו - בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל חַיַּה הַרְּוּמָשֶׁת עַל הָאָרֶץ" (א כוח). ציווי שאמור להביא לכל בעלי החיים ברכה. מתי השליטה הזאת מביאה ברכה ומתי לא? כשהאדם באמת יותר מהבהמה – הוא יכול להנהיג אותה ואת העולם כולו. בוודאי לא כשהוא פחות ממנה. בהמה ממלאת את תפקידה כשהיא אוכלת שותה וישנה, עובדת באם היא מתבקשת, פרה ורבה, זהו בעצם כל יעודה. אדם שאינו ממלא את תפקידו, הוא פחות מהבהמה ועל כן הוא לא צריך להתפלל אם ימצא עצמו במצב שהבהמה רודה בו ושולטת עליו. על כך אמרו חכמינו ז"ל כי כשאדם לא מתנהג כהוגן, אומרים לו: "יתוש קדמך". זכור שהיתוש נברא קודם לך. דור המבול היו אנשי חמס. וכיון שהאדם הוא שולט על הבריאה כל הבהמות הושחתו והושפעו ממנו ובא המבול. (ועיין במסילת ישרים, פרק א).

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו. ופירש"י ז"ל למדך שעיקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים. להבין כפל הלשון נח נח, גם להבין הסמיכות לפסוק ונח מצא חן בעיני ה' המסתיים בפרשה שלפניו. הענין הוא כך דהנה הצדיק נק' נח כמבואר בזה"ק (נח: ע"ש שהוא נייחא לעילא נייחא לתתא נייחא למקום נייחא לבריות, וכמו כן המצות ומעש"ט שהצדיק עושה נק' ג"כ נח ע"ד המבואר אצלינו במ"א כשמתפלל אדם תפלת שחרית שתיקן אברהם אבינו ע"ה נקרא ג"כ שחרית ונק' ג"כ אברהם ובמנחה נק' ג"כ יצחק ובערבית נק' ג"כ יעקב ובמוסף נק' ג"כ יוסף והכלל כי קונה שם טוב לעצמו כשם התפלה שמתפלל, נמצא כשהצדיק נק' נח המצות והמעש"ט שלו נק' ג"כ נח. וזהו פ"י הפסוק אלה תולדות נח נח פ"י תולדות של הצדיק הנקרא נח המה מצות ומע"ט הנק' ג"כ נח. והעיקר הוא לעשות המצות בתמימות ואז זוכה לכל הנ"ל וגם זוכה להמשיך תמימות לדורותיו, וזה תמים היה בדורותיו וד"ל. והנה שבת קודש נק' ג"כ נח כדאיתא בזה"ק (ת"ז ת' כ"א) וששת ימי המעשה המה נקראים תולדות נח כי המה מקבלין חיות מהשבת קודש הנק' נח כנודע. וזה פ"י הסמיכות ונ"ח מצא חן בעיני ה' פ"י ו' נ"ח ו' רומז לששת ימי המעשה נח רומז לשבת והיינו כשהאדם מכין עצמו מו' ימי המעשה על ש"ק הנקרא נח אזי בשבת קודש מוצא נשיאות חן, כי ח"ן הוא שם הקדוש הו"ה במילוי כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה בגימ' ח"ן ושם זה משמש בשבת קודש כי שבת הוא בחי' שמיעה בחי' און ואז"ן בגימ' ח"ן, ואל"ה רומז לו' הקצוות ו' ימי המעשה שכל אחל כלול מכולן ו' פעמים ו' בגימ' אל"ה, וזהו ואלה תולדות נח פ"י שו' ימי המעשה הרמזין בתיבת אל"ה המה תולדות שבת קודש הנקרא נח וד"ל. וזהו כוונת חז"ל (שבת י:) מתנה טובה יש לי בבית גזני ושבת שמה כי כל מתנה היא מצד נשיאות חן ע"ד אמרם ז"ל (ב"ב סה.) נותן מתנה בעין יפה נותן וזהו מצד שהמקבל יש לו חן בעיני הנותן וכן להיפך וכל העולמות מקבלין זה מזה מצד נשיאות חן, ועיקר החן הוא מצד התמימות ובה נושא חן למקום חן לבריות חן לעילא חן לתתא וכמבואר בזה"ק הנ"ל וד"ל.

"באהבת ישראל נביא את הגוראל"

"אך בנפשו דמו אל תאכלו... מיד כל חיה אדרשנו" [ט, ד-ה]

בשר בנפשו אסר להם אבר מן החי [רש"י] מסופר באחד הסמינרים לחזרה בתשובה השתתף יהודי בעל עסק מפורסם, בענף הממתקים, אותו אדם חילק לילדים מעט שוקולדים וכדומה והילדים כולם שמחו וששו על הממתקים, ואכלו את זה מיד והנה בעל הממתקים רואה את אחד הילדים שלא קיבל ממתק והוא עומד לבד בצד. (אותו ילד היה בנו של אחד המרצים בסמינר) ניגש אליו בעל הממתקים ושאל אותו האם הוא ג"כ רוצה ממתק הילד השיב כן: הילד לקח את הממתק והחל ללכת, סקרנות עזה תקפה את ליבו של הנותן, והחל ללכת אחרי הנער, והנער מסתובב אנה ואנה עד שמצא את אמא שלו. ולפתע רואה בעל הממתק את הילד שואל את אמו, אמא האם השוקולד כשר? האמא השיבה לבנה שהממתק אינו כשר ואסור לאוכלו. אותו בעל חברה אמר שאת כל העבירות שבעולם הוא עשה, וברגע זה כשראה ילד קטן שיודע להתגבר על הדבר שהוא הכי אוהב ולהתאפק עד שידע האם זה כשר, זה גרם לו להבין מה זה יהודי. אותו רגע שינה את כל חייו, והנ"ל הפך לבעל תשובה [רבי יצחק דיין]

שיית בשדה סיפור לשבת

מתוך [חול ה'תש"ע]
הרב אריאל
לייב

דרכון בעד קריאה בכף-היד "אם אתה רוצה להשלים איתה", המשיך ליאון להפתיע את המצרי, "תעשה כך וכך", הפקיד נענע בראשו לאישור, אכן, זה מה שאשתו אוהבת... מהיכן יודע זאת היהודי המוזר?! בג' בחשוון הבא עלינו לטובה יציין עם ישראל בגעגוע עז ובכיסופין שנתיים לפטירתו של מאור הגולה בדורות האחרונים, מרן שר התורה הגאון רבנו עובדיה יוסף זי"ע. נציין כאן שני גרגרים קטנים מדברים שסיפר מרן בעצמו: מרן התגורר במצרים כדי ללמד שם תורה, בין השנים תש"ח לתש"י, בשנת תש"י הוא החליט לשוב ארצה, אבל נתקל בבעיה עם השלטונות המצריים שסירבו לחדש את דרכו ולתת לו אשרת יציאה לישראל. ימים רבים הצטער מרן על העובדה שמעכבים אותו מלשוב לציון בריתה, עד שבאחד הימים הגיע יהודי בשם ליאון גבאי. מרן כותב עליו שהיה יודע להביט בכף ידו של האדם ולומר לו מה עבר עליו, מה קורה איתו בהווה ומה יעבור עליו בעתיד... מרן ליאון התלווה למרן למשרד הפנים וניגש לפקיד. הפקיד שלא הכיר אותו שאל לרצונו, ומר ליאון השיב לו שאם ברצונו לראות דבר שלא ראה מעולם - שיגיש לו את כף היד. הפקיד הביט בו בחשדנות, אבל הסקרנות גברה עליו. הוא הושיט את כף ידו לליאון שהביט בה מספר רגעים. "אתמול בלילה הייתה לך מריבה קשה עם אשתך", אמר ליאון לפקיד ההמום, "שבת כל הלילה ובכית בגלל זה". מילותיו של המצרי נעתקו מפיו. אם אתה רוצה להשלים איתה", המשיך ליאון להפתיע את המצרי, "תעשה כך וכך", הפקיד נענע בראשו לאישור, אכן, זה מה שאשתו אוהבת... מהיכן יודע זאת היהודי המוזר?! וליאון ממשיך להבטיח לו: "ברגע שתעשה את זה היא תתפייס, תסכים לוותר לך, השלום ביניכם ישוב על כנו והכל יהיה בסדר..." הפקיד המצרי היה מוכן לקטוף עבור ליאון את הירח: "מה אדוני רוצה במשרד הפנים?" "ליאון חייך בשלווה: "דרכון לחכם היהודי שנמצא פה, וואם אפשר להודרז כי הזמן שלו יקר... סיים מרן הגר"ע בחיוך: "המצרי הושיב את שנינו ליד השולחן שלו וביקש שנמתין. הוא הסתובב מעט בין החדרים, דיבר עם הפקידים, החתים ושרבט, בירר איתנו פרטים וליווה אותנו בכבוד רב להמשך הדרך * * *". השורות הבאות אופטימיות פחות, אך יש בהן כדי להעיד על תעצומות נפשו של מרן זי"ע עבור העם היושב בציון. בזמן מלחמת יום הכיפורים היו חללים ונעדרים רבים שלא ניתן היה לקבוע את מותם או לזהותם בצורה קלה. (תשע-מאות!) (תיקי עגונות הועברו למרן מתוקף כהונתו כרב הראשי לישראל. הוא מספר על חוויות קשות מאוד בעת זיהוי הממצאים שהובאו לפניו) חלקי גוף, שיניים, ועוד, ועל לילות נטולי שינה במשך שנה ומחצה בשל הקושי הנפשי הכרוך בעבודה הקשה הזו. בסייעתא דשמיא ובעבודת פרך תורנית ונפשית התיר מרן את רוב רובן של העגונות מן המלחמה הזו, וברוך השם אף לא אחד מן התיקים שהותרו על ידו - התגלה כטעות. עד היום לא שב אף חייל או נעדר שמרן התיר את אלמנתו להינשא. קוריו שמעיד על גדלותו האדירה של מרן מספר על כך שבישיבת הממשלה דאז הוגשה שאילתא לפני ראש הממשלה. "מדוע 900 תיקי עגונות הועברו לרב עובדיה יוסף, בעוד שלצידו מכהן רב ראשי נוסף, אשכנזי? שיחלקו את התיקים חצי-חצי". תשובתה של ראש הממשלה הייתה חדה וקצרה: "כאשר הרב עובדיה מתיר, איש לא מהין לערער ולהרהר אחריו. רק הוא יטפל בתיקים אלו.."

בסדר
"ועמך כלם צדיקים".
רק יצאריכין לזה התחזקת
גדול מאד בכל אשר יעבר עלינו

תרפ"א - תשע"ד 1920-2013
מר"ן בזורו של

השבת נקרא: "אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, את האלוהים התהלך נוח."

רש"י הקדוש, מביא את דברי הגמרא במסכת סנהדרין (דף קח ע"א, יש שדרשו את הפסוק לשבח, ויש שדרשו אותו לגנאי. רבי יוחנן דרש אותו לגנאי, שנאמר, צדיק תמים היה "בדורותיו", דווקא בדורותיו היה צדיק, ולא בדורות אחרים, שאילו חי בדורות אחרים של צדיקים, לא היה נחשב לכולם. ואילו ריש לקיש, דרש אותו לשבח, שאם בדור כזה של רשעים היה צדיק, קל וחומר בדורות של צדיקים. ולכאורה הדבר תמוה כיון שהיה בדורו צדיק לכל הדעות, מה לנו לדרוש אותו לגנאי מה היה קורה אילו היה חי בדורות אחרים, הרי אין לדיין אלא מה שעינינו רואות, וכיון שאנו רואים כי בדור זה הוא צדיק, היה לנו לדרוש אותו רק לשבח, ומה לנו לחפש מה היה קורה בדורות אחרים? אלא שרבותינו לימדונו כאן יסוד גדול. המדד לצדיק או רשע אינו באופן יחסי בהתאם למצב נתון באותו מקום ובאותו זמן, אלא בהתאם לדרישות התורה ההלכה והמוסר כפי שניתנו בסיני, וזאת מבלי להתייחס למצב הסביבה והחברה בהתאם לתקופה זו או אחרת. לפעמים אדם יודע כי הוא מקיים מצוות רק בצורה חלקית, או רק מצוות שמוצאות חן בעיניו, או שהוא מחליט לשמור רק מצוות שנחות לו בלבד, או רק לפי זווית ראייה אישית שלו, או לפי הגיונו שלו, והוא יודע כי אין הוא מושלם, אך מנחם הוא את עצמו בכך שיחסית לחברה בה הוא נמצא בבית, במשפחה או בעבודה, הרי שהוא צדיק גדול ביחס אליהם שאינם מקיימים כלום, ודי לו במה שהוא. לא אחת אנו רואים כי אפילו אנשים יראי שמים, כשהם בביתם ובסביבתם הטבעית, הרי הם יראים ושלמים ומדקדקים קלה כבחמורה, אך כשהם מגיעים לסביבה אחרת פחות חזקה מבחינה רוחנית, כגון בטיול או בעבודה או בשליחות, הם מרשים לעצמם לרדת רוחנית באופן זמני, כיון שיחסית לחברה בה הם מצויים כעת הם עדיין צדיקים גמורים. את זה רבותינו באו לשלול, כשדרשו את נח לגנאי, בזה שנחשב לצדיק רק בהתאם לדורו, בהתאם לזמן, לשעה ולחברה בה הוא היה, ולא לפי האמת המתבקשת. אלא החובה האמתית המוטלת על האדם היא בקיום מצוות התורה בכל התרי"ג מצוות, לפי השולחן ערוך, קלה כבחמורה בכל עת, בכל מצב, ובכל מקום, ולא לפי מדד יחסי של הסובבים אותו באותו רגע. וכך נזכה שרבותינו ידרשו אותנו רק לשבח. שבת שלום

פוליטיקאי מגיע לעירת פיתוח חדשה, ראש העיר אומר לפוליטיקאי: "יש לנו כאן שני בעיות גדולות" "מה הבעיה הראשונה", שואל הפוליטיקאי: "אין לנו כאן רופא", הפוליטיקאי מוציא את המכשיר הנייד שלו ומתקשר תוך כדי הליכה, הוא חוזר ואומר: "זהו מחר יגיע לכאן רופא, מה הבעיה השנייה?" "אין כאן רשת סלולרית"

אחרי כמה שנים, לאחר שצבר מספיק כסף, החליט שאול לשוב אל עירו ואל ביתו. לפני שיצא לדרך שלח מכתב לבני משפחתו, ובו בשר להם כי בעוד שבועה חדשים יגיע הביתה. מלאי הארץ חמס" (בראשית ו, יא) שאל נפרד בדמעות מכל בני משפחתו ויצא לדרך ארצה מאד. אחרי שבועות רבים של נסיעה הגיע לעיר רחוקה. שם עבד קשה, כדי להרוויח כסף ולשלח אותו למשפחתו. אחרי כמה שנים, לאחר שצבר מספיק כסף, החליט לשוב אל עירו ואל ביתו. לפני שיצא לדרך שלח מכתב לבני משפחתו, ובו בשר להם כי בעוד שבועה חדשים יגיע הביתה. כעת, פנה שאול להיפרד מבני המקום. והנה אמר לו אחד האנשים: "לפני שאתה עוזב, חשוב שתבדוק אם אינך חייב למישהו כסף. חובות עלולים לגרם לך בעיות". צחק שאול ואמר בבטול: "בשביל כמה גרושים שאני אולי חייב למישהו, יחזירו אותי לפה?" הוא לא ברר ולא החזיר, וכך יצא לדרך. ביום שבו שאול היה צריך להגיע הביתה, הכו לו בני המשפחה ברציף הנמל. הם ראו את האנייה חולקת ומתקרבת, חולקת וגדלה, ולפתע שמעו מתוכה את קולו של האבא, מתחנן אל השוטרים: "תנו לי לרדת לחוף, תנו לי להיפגש עם בני המשפחה שלי כבר הרבה שנים לא ראיית אותם, אני מתגעגע אליהם כל כך!" אבל השוטרים ענו לו בקול קשוח: "נודע לנו שאתה חייב סכום כסף לאחד התושבים במדינה שעונבת. עליך לשוב מיד למדינה הרחוקה, משום שאי-אפשר לשלם לאיש הנה מאן. רק אחרי שתשלם לו את חובך תוכל לשוב לכאן בשנית". שאול בכה ובקש רחמים: "לא ראיית את הילדים שלי כבר עשר שנים! תנו לי ללכת הביתה ולהיפגש עמם, ואחר-כך אחזיר לאיש את הכול". אבל השוטרים אמרו לו: "הרי הנהירי אותך מראש, ואתה העדפת שלא להתייחס לאזהרה. מדוע לא שלמת את החוב כשהדבר היה קל ופשוט כל כך?" שאול בכה ובכה, אבל השוטרים לא רחמו עליו. בקשי הרשו לו לראות את בני המשפחה מרחוק, ומיד היה עליו לצאת לדרך הארצה, כדי להחזיר את מעט הכסף שהיה חייב. אין זה פשוט כלל כאשר חייבים כסף למישהו בעולם האמת מקפדים מאד מאוד על כל סכום קטן שחייבים. צריך לזכר להחזיר מיד, כי אחר-כך – כשהגשמה מגיעה לעולם העליון – לא מותרים לה על חובות! היא חובת לחזר ולהיולד עוד פעם ולעבר את כל החיים מחדש, כדי להחזיר אפילו כמה פרוטות של חוב. נזכר את העניין החמור הנה של גול, שבגללו ירד המבול לעולם, ונהר מאד שלא להישאר חייבים לאף אחד, אלא להחזיר מיד כל מה שלוינו!

הרב ראובן אפלבי אפי"ט"א

אחד

יהדות באהבה

להרבות בתפלות – ניצוץ רוח הקודש שאלה: האם דבר נכון הוא, שיחזור אדם ויפציר ויתחנן לפני ה' יתברך על אותו הדבר בכל יום? או שמן הראוי, שיתפלל כמה פעמים, ואחרי שראה שלא נענה יחדל להתפלל על ענין זה? תשובה: בגמרא מסכת ברכות (לב:): אמר רבי חנין, אמר רבי חנינא, כל המאריך בתפלתו, אין תפלתו חוזרת ריקם. מנא לך? (כלומר, מנין לנו דבר זה?), ממשה, שנאמר, "ואתפלל אל ה' ארבעים יום וארבעים לילה", ואחר כך נאמר, "וישמע ה' אלי גם בפעם ההיא". מכאן, שמי שמאריך בתפלתו, (או מרבה בתפלתו), תפלתו נשמעת.

ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא הארץ חמס (בראשית ו, יא), שנו רבותינו (קהלת רבה א, ג) סאה מלאה פגנות מי מקטרג בראש כלם? **גזל מקטרג בראש**. לא נחתם גזר דינם של דור המבול אלא על הגזל (סנהדרין קח ע"א), על אף שעברו על שלושת עבירות החמורות שבתורה, גילוי עריות שפירות דמים ועבודה זרה, מ"מ לא נחתם דינם אלא בעוון הגזל שהיו גזלים וחומסים אחד את השני, על זה הקב"ה לא מחל. מזעזע לחשוב עד כמה צריך להיזהר מעניין הגזל. בעניין זה מספר הבן איש חי סיפור נפלא: חבורת אנשים הייתה לומדת אצל רב בבגדד (יש אומרים שזה היה הבן איש חי בעצמו) תורה ומידות טובות. בין משתתפי השיעור היה אדם אלמן שבתחילה היה רחוק משמירת תורה ומצוות והתקרב לאט לאט בזכות השיעורים. יום אחד יצא אותו אדם מהשיעור ועבר סמוך לבית גדול ויפה בו הייתה מתגוררת אלמנה מופלגת בעושר, נכנס בו יצר הרע וביקש להיכנס לביתה ולקחת את כל כספה. המשרתת ובעלת הבית שמעו רעש, הבינו שגנב נכנס לבית והתמלא ליבם פחד וחלחלה, הגנב מיהר לגשת למקום הכסף והתחיל להוציא את כל הכסף הזהב והיהלומים שהיה שם, תוך כדי כך נזכר בגמרא שלמדו בשיעור (יומא לח ע"א): **בן עזאי אומר: בשמן יקראוך ובמקומך ושיבוך ומשליך יתנו לך אין אדם נוגע במוכן לחבירו ואין מלכות נוגעת בחברתה אפי' כמלא ינימא**. נכנסו בו הרהורי תשובה ואמר בליבו: **בשביל מה אקח דבר שלא שייך לי, הרי למדנו בשיעור שאת מה שמגיע לאדם הוא יקבל גם בלי לגזול לחמוס ולשקר בשביל כך**, בדיוק מה שמגיע לי אני אקבל ואם כן בשביל מה צריך לגזול? אם הכסף הזה צריך להגיע אלי הוא יגיע אלי בהיתר, ולמה שאעשה זאת באיסור?", החזיר אותו אדם את כל הכסף, יצא מבית האלמנה והתחרט על שהטריד והפחיד אותם. האלמנה חשבה שהגנב לקח את כל הכסף, אך לאחר שספרה את הכסף הזהב והיהלומים שהיו בכספת השתוממה לגלות שהוא לא לקח שום דבר. שמחה האלמנה אך עדיין חששה בליבה מהבאות והחליטה שחייבת היא להתחנן "עוד יום יומיים שוב יבוא גנב אחר ויגנוב, אני צריכה שיהיה לי בעל בבית כדי שהגנבים יפחדו להיכנס". מיד כשהאיר הבוקר ניגשה האלמנה לרב המקום וסיפרה לו את כל אשר קרה וביקשה שהרב יציע לה מישהו שתוכל להתחנן איתו, הרב הסתכל על מתפללי בית הכנסת וראה שם את אותו אלמן יושב ולומד, פנה אליו ושאלו אם רוצה להתחנן עם האלמנה העשירה, אמר אותו אלמן: כן, אני מוכן, שני הצדדים הסכימו והתחננו יחד. **כל הכסף הזהב והיהלומים שהייתה לאלמנה הגיע לאותו אדם בהיתר ולא באיסור**, ללמדך שאין אדם נוגע במוכן לחבירו אפילו כמלא הנימא, מה שנקצב על האדם משמים לקבל הוא יקבל, וכדאי לו לאדם לקבל זאת בדרך של היתר ולא באיסור כדי שתשרה הברכה בכסף ולא יעבור על רצון הבורא יתברך.

הלכות – החפץ חיים

עשין, ז אם מדבר לשון הרע בבית המדרש או בבית הכנסת, עובר על מצות עשה של (ויקרא י"ט ל') "ומקדשי תיראו". ובית המדרש שלנו נחשב גם כן מקדש. ולכן אסור לחשב בבית כנסת חשבונות, מלבד חשבונות של מצווה כגון קופה של צדקה. וכל שכן שאסור צחוק ושיחה בטילה. ועל אחת כמה וכמה שאסור לדבר בהם לשון הרע ורכילות. ואפילו לומדי תורה בקביעות בבית מדרש שהותר להם לאכול ולשתות בבית מדרש, אם מדברים דברי צחוק והיתול, או לשון ורכילות עוברים על "ומקדשי תיראו".

